

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnistvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

O notranjem položaji.

Danes sešel se je zopet državni zbor in je pričela poslaniška zbornica svoje delovanje. Dnevni red prve seje prijavili smo že. Glavno pozornost obrniti hoče vlada na to, da bi se prikrajšalo posvetovanje v budgetu in se razpravlja to uprašanje tudi v poslaniških krogih. Vlada bi imela rada, da se proračun dožene še do konca tekočega leta, v to svrhu bode pa treba obravnavati nekatera poglavja, pri katerih ni treba podrobnejega posvetovanja o številkah, precej v zbornici, pred katero bi prišel proračun, kakor vsaka druga vladna predloga neposredno in bi se tam sklepalo o njem pri prvem čitanju z dvetretjinsko večino, kakor jo predpisuje pravilni red. S tem bi deloma odpadle dolge razprave v budgetnem odseku in bi nekatera poglavja, kakor že rečeno, se rešila neposredno v zbornici sami. Ker je v proračunu mnogo taci poglavij, bi se dala na ta način budgetna debata izdatno skrajšati.

Taka je namera vlade. Kaj poreko na to posamične parlamentarne stranke, pokazalo se bode skoraj, ker se bodo o tem načelniki pojedinih strank posvetovali.

Tudi v bodočem zasedanju poslaniške zbornice bodo se obravnavale večinoma narodnogospodarske in socijalnopolitične predloge in hoče vlada v tem zvesta ostati nastavljenemu svojemu programu. Položaj se za čas parlamentarnih počitnic ni izdatno spremenil, akopram spada v to dobo tako važen političen dogodek, kakor je bilo potovanje cesarja v Prago. Uplivati bi utegnil ta dogodek na razvoj uprašanja o spravi češko-nemški, in se je faktično v poslednjem času začelo mnogo govoriti in pisati o reviziji sprave.

Ministerstvo Taaffeovo hoče, kakor vse kaže, tudi še v bodočem zasedanju ostati samostojno in tako rekoč nad strankami. Grof Taaffe čuti se močnega in gospoduje položaj tako, da se mu ne zdi

še potreba iskati si zanesljive večine, katero bi si moral pridobiti z novimi žrtvami.

Uprašanje je le, se li ne bode zmotil ministerski predsednik v svojem računu. Za zdaj je gotov, da mu levica vsaj nekaj časa ne bode nasprotovala, ker se nadeja, da se morda s tako taktiko sčasoma dokoplje do večje veljave in morda celo do gospodstva. Stare desnice pa je Taaffe tudi gotov, akopram je ne more več obsipati tako bogato z darovi, kakor poprej.

Na poti so mu samo Mladočehi, a njih nasprotstvo ne vzuemirja lahkoživnega našega ministerskega predsednika tako silno, kakor bi se to smelo misliti po vsej pravici. On si misli in upa za gotovo, da se bode mladočeška opozicija razkrojila polagoma in da na njeno mesto pride zopet bolj zmerna češka stranka, s katero se bode že dalo izhajati. In v tem tiči baš vsa negotovost sedanjega položaja. Ako se gospod grof — kakor se nam dozdeva — vara, kaj pa potem? Na to bi niti on sam ne mogel dati odgovora. Pomagal si bode po znanem svojem receptu naprej kakor dobro bode baš mogel.

Izdala se je za zdaj parola o reviziji sprave ter se naglašja, da grof Taaffe ostane tudi še nadalje vodja notranje politike avstrijske ter da bode z vsemi sredstvi, katere mu podaja ustava, skušal izvršiti svoj program in dognati spravo. Akcije g. Plenerja in njegove stranke padajo po teh izjavah zopet vidno. Nadejali so se iz početka, da bodo kar na kratko strmoglavili ves Taaffeov sistem, pozneje postali so pa nekoliko zmernejši in bi se bili zadovoljili z nekaterimi ministerskimi portfelji.

Taaffe neče se jim približati bolj, nego je to storil do zdaj, a to jim menda ne zadostuje. Posebno organi nemških nacionalcev poudarjajo, da mu svoje zveze ne bodo Nemci usiljevali, naj on sam gleda, kako bode izvršil svoj program. Nemci da so prevažen faktor v državnem življenju, da bi se ministerstvu ponujali. Če jih bode ministerski predsednik potreboval, jih bode že našel.

Da se po zadnjih dogodkih in po izjavah iz tabora staročeškega ni nadejati, da bi sprava na podlagi Dunajskih punktacij se spravila srečno do konca, to je jasno slehernemu, o tem si menda grof Taaffe sam ne dela nobenih iluzij. Ves češki narod izjavil se je proti Dunajskim punktacijam, oziroma proti njih sedanji obliki in proti temu, kakor se jih razlaga in tolmači.

V zadnjem času začeli so se torej celo Poljaki zanimati za to spravo in bi tudi Poljaki prevzeli nekako posredovalno ulogo, kakor jo skušajo igrati v državnem zboru. Poljski list „Przegląd“ prijavlja celo pozitiven predlog, kako bi se dala izvesti ta revizija in predlaga, da bi se v to svrhu sešla pravna komisija, v kateri bi bila po dva zastopnika Mladočehov, Staročehov, Nemcev, feudalnega plemstva in 8 Poljakov. Ta komisija naj bi ves narodni razpor na Češkem na novo pretresala in ustanovila pogoje za spravo.

Kakor radi priznajemo dobro voljo dotičnika, ki je izumil ta najnovejši predlog, tako moramo koj izreči, da ni nobene verjetnosti, da bi se tak predlog vsprejel ali izvršil. Mladočehi izrekli so že večkrat, da se sprava mora raztegniti tudi na Moravsko in na Šlezijo, na drugi strani pa, da mora biti osnovana na pravični podlagi, to je na taki, katero bode odobral češki narod po večini svojih zastopnikov, kar pa dozdej nikakor ni mogel storiti glede Dunajskih punktacij.

Baš nasprotno bile so te punktacije povod vsemu prevratu na Češkem in so prouzročile tako težek poraz staročeški stranki, ki se je ogrevala zanje. Težko je torej verjetno, da bi češki narod tako hitro spreobrnil svoje mnenje in je več kakor gotovo, da se bode sprava dosegla le tedaj, kadar se bode zasnova na taki podlagi, da jo bode odobrvala večina naroda češkega. Pojedinci lahko menjavajo svoje nazore, narodi so v tem oziru vstrajnejši in bolj konservativni.

LISTEK.

Pik dama.

Povest, spisal A. S. Puškin, poslovenil Z. D. (Konec.)

— Dobro, je odgovoril Herman, vsprejmete li mojo karto ali ne?

Čekalinski se prikloni uljudno v znak soglasja.

— Hotel sem Vam le reči, da jaz ne morem drugače banke imeti nego le z gotovim denarjem. Kar se mene tiče, sem seveda prepričan, da Vaša beseda zadostuje; ali radi igralnega reda in radi računov bi Vas prosil, denar na svojo karto položiti.

Herman je vzel iz listnice bankovec in ga dal Čekalinskemu, ki ga je v naglici pogledal in potem položil na Hermanovo karto.

Igra se je začela. Desno je pala devetka, levo trojka.

— Dobljeno, je rekel Herman in pokazal svojo karto. Mej igralci je nastal šum. Čekalinski je zgubančil svoj obraz, a kmalu se vrne smehtanje vanj.

— Izvolite dobiti vsprejeti, vprašal je Hermana?

— Bodite tako dobri.

Čekalinski je vzel nekoliko bankovcev iz žepa, in nekoliko računil, Herman je vzel svoj denar in

zapustil mizo. Narumov ni mogel tega zapopasti. Herman je spil čašo limonade in se podal domov.

Na večer družega dne je spet prišel k Čekalinskemu. Gospodar je imel banko. Herman je stopil k mizi; igralci so mu naredili takoj prostor. Čekalinski ga je pozdravil z ljubeznivim smehtanjem.

Herman je čakal, da se nova igra začne in dene na jedno karto svojih 47.000 in včerajšnji dobiti. Čekalinski je začel igro in spet je na desno padel fant, na levo sedmica. Herman pokazal sedmico.

Vsi so se zelo začudili. Čekalinski je bil vidno razburjen. On je vzel 94.000 in jih dal Hermanu. Herman jih je hladnokrvno vsprejel in se takoj poslovil.

Tretji večer je Herman spet prišel k igralni mizi, ki so ga pričakovali. Generali in tajni svetniki so zapustili svoj whist, da bi bili pri tej čudni igri prisotni. Mladi častniki so ustali z zof. Vsi so obkročili Hermana. Radi radovednosti so drugi igralci pozabili, staviti na karte. Neso mogli pričakovati, kako se bode igra končala. Herman je stal pri mizi in je hotel sam poantovati z Čekalinskim, ki se je zmiraj smehtal. Vsak je vzel kup kart. Čekalinski je mešal, Herman je vzdignil, stavil na karto in jo pokril s celim kupom bankovcev. Podobno je bilo to dvoboju. Povsod je vladala smrtna tišina.

Čekalinski je začel karte odjemati, njegove

roke so se tresle. Desno je pala dama, levo as. As je dobil, reče Herman in pokaže svojo karto.

— Vaša dama je premagana, je rekel uljudno Čekalinski.

Herman je strepetal. V resnici, mesto asa je imel „pik-damo“. Verjel ni svojim očem in ni magel razumeti, kako se je mogel zmotiti.

V tem trenutku se mu je zdelo, kot da bi pik-dama mu z očmi pokimala in se mu rogala. Začudil se je navadni sličnosti.

— Staruha! zakričal je prestrašen.

Čekalinski je potegnil izgubljeno bankovce k sebi. Herman je stal nepremično. Ko je od mize odstopil, je nastalo zamolklo mrmranje. „Izvrstno je poantoval“, rekli so igralci.

Čekalinski je začel vnovič karte mešati in igra se je nadaljevala.

* * *

Herman je zblaznel. On biva v Obuhovski bolnici na sedemnajsti številki, ne odgovori na nobeno uprašanje in nenavadno hitro mrmra v enomer: „tri, sedem, as, tri, sedem, dama“.

Lizabeta Ivanovna se je omožila z zelo ljubeznivim mladeničem; bil je nekje v državni službi in je imel prav lepo plačo, on je sin nekdanjega dvornika stare grofinje. Lizabeta Ivanovna vzreja ob jednem ubogo sorodnico.

Tomskij je postal konjiški častnik in se je oženil z kneginjo Pavlino.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 8. oktobra.

Volitev v Istri.

Volitev državnega poslanca v Istri vršila se bode v kratkem. Kandidat hrvatsko-slovenski je Puljski odvetnik dr. M. Laginja, Italijani pa kandidujejo veleposestnika markeza Benedikta Polesini-ja, povsem neznanega človeka, ki se pa odlikuje po izrednem sovraštvu do vsega, kar je slovansko. — Agitatorji klerikalni hodijo že zdaj zlasti okoli takih volilcev, ki niso povsem zanesljivi ter jih begajo na vse načine — upajmo, da bode ves ta trud zastoj.

Iz mladočškega tabora.

Prof. Masaryk, o katerem se občno sodi, da se ne zлага povsem z nazori in težnjami velike večine mladočškega kluba, podvrgel se je bil, kakor smo včeraj poročali, brezpogojno mnenju shoda mladočških zaupnih mož. Zdaj se nam poroča, da se je Masaryk te dni oglasil na shodu volilcev svojih v Horazdovicah. Navzočen staročesk volilec interpeloval je Masaryka o tendencijah stranke ali bolje rečeno frakcije čeških realistov, na kar je Masaryk izjavil, da glede principov ni mej realisti in Mladočehi nobene razlike. Govoril je Masaryk tudi o neslogi mej zastopniki naroda češkega ter izpovedal, da se je nadejati boljše in tesnejše zveze mej zastopniki konservativnega plemstva in mej Mladočehi. Masaryk je odločno za intimnejšo zvezo mej Mladočehi, moravskimi Čehi in konservativnim plemstvom, ter je kazal na Poljake, mej katerimi je sicer tudi mnogo frakcij, ki so pa vendar vse združene v jeden klub. Glede postopanja Mladočehov v državnem in deželnem zboru rekel je Masaryk, da ni smeti zahtevati, da se naj v jednomer in izključno poganjajo za češko državno pravo, s čimer bi se samo obrabili, koristili pa nič. Prvo, kar je Mladočehom storiti, je to, da se bodo udeležili praktičnega delovanja ter pridobili prijateljev in podpornikov za češke namene. — Glede vnanje politike izrazil se je Masaryk zelo previdno in diplomatsko. „V tem pogledu,“ je rekel, „nam je postopati, kolikor mogoče, stvarno in udušiti, ne simpatije, pač pa fantazije našega naroda. Postopali bodemo skromno, kakor je to primerno narodu, ki še ne odloča vnanje politike države. Vzgojeni smo v antipatiji proti sedanjim zaveznikom našega cesarstva, vzgojeni od mož, ki so sedaj največji zagovorniki teh zvez. Naša antipatija proti trojni zvezi snuje se iz bojazni, da bi mogla uplivati tudi na notranje politike pravec in sicer na našo škodo. Glavna naloga Avstrije je vzdržati mir in v tem jo tudi mi lahko podpiramo z govori in v časopisih, to pa ni politično, da se angažujemo na vse strani, da si delamo sovražnikov tu in tam, pri tem pa pozabljamo glavno svojo nalogo, skrbeti za Čehe. Naše simpatije za slovansko sploh in za kateri narod posebe naj bodo pametne, a od vnanje situacije naše države ne bomo imeli nikdar nobene koristi. Ako bodemo imeli doma kaj veljave, potem nas bodo tudi drugod čislali in v pošte jemali, a na tujo pomoč se nam ni zanašati nikdar. . . . Bodimo zložni in trdni, skrbimo za to, da se bode nasproti Nemcem izvajala popolna ravnopravnost, kajti potem bodo tudi oni nam naklonjeni, oziroma ne bodo se mogli upirati izvršitvi državnopravnih naših terjatev.“

Bombe v Liberecu.

Namestnik grof Thun povišal je nagrado za onega, ki ovadi stvoritelja atentata, na 10.000 gld. in neki baron Leitenberger dodal je še 2000 gld. Kakor se govori, ovadil je židovsk krošnjar nekega zidarja kot stvoritelja.

Vnanje države.

Ruski car v Berlinu.

Nemški listi, kateri jedo okusni kruh, plačan iz welskega zaklada, prizadevajo si na vse mogoče načine preveriti svet, da bode ruski car brez nobene dvojbe prišel skoro v Berlin. Teh prizadevanj končna svrha je zakriti profanega sveta očem veliko blamažo, ki si jo je stekel nemški cesar, ko je rusku carju skoro usiljeval sestanek, katerega je pa car vendarle odklonil. Da to ni baš prijetno oholemu Viljemu, je pač samo ob sebi umevno, in zato se trudijo iz oficijalnih jaslji pitati listi dokazati, da pride ruski car koncem meseca oktobra, kadar se bode zopet vračal iz Kodanja v Peterburg, v spremstvu ministra Giersa gotovo v Berlin, da vrne Viljemu mnoge posete.

Rusija in Francija.

Londonški časnik „Times“ poroča, da čaka francoska vlada začetka parlamentarne sezone, da se informuje o mišljenji narodnih poslancev glede končne in določne zveze Francije in Rusije. Ta zveza je baje v glavnih točkah že dogovorjena, a v slučajih, da so poslanci naklonjeni formelni in za vsak slučaj specifikovani zvezi, sklepuila se bode nemudoma. — Naglašali smo že zgoraj, da poroča to angleška „Times“, ki je sicer baš v ruskih in francoskih razmerah dobro informovana, ki je pa tudi čisto razširjevalka tendencioznih izmišljotin ali pa tudi lažij, kakor jej je baš prikladneje.

Rimske demonstracije.

Razburjenost, ki je nastala vsled skrutitve groba prvega kralja zedinjene Italije po vsi deželi, se je že podela. Zasluga, da se je povrnil mir in da ni bilo nikjer izgrediv, ki bi utegnili imeti resnih posledic, gre v prvi vrsti taktnemu in vendar odločnemu postopanju političskih oblastev. Škandal, ki so ga priredili francoski fantalini, obsojali so vsi listi, klerikalni in liberalni, samo „Osservatore Romano“ izpremenil je hitro pisavo svojo in začel — seveda le po ovinkih — opravičevati skrutnjevalce. — Glede priprtih izgredivnikov odgnali so že dva čez mejo, glavni krivec je pa še v zaporu.

Smrt kralja württemberskega.

V visoki starosti umrl je te dni kralj Karol württemberski, in ker nima lastnih otrok, zasel bode kraljevski prestol njegov netjak, princ Viljem. — Kralj Karol ni bil nikdar posebno priljubljen mej narodom. Bil je aristokrat od glave do nog. Nekaj časa imel je na svojem dvoru nekega Amerikanca, ki je tako silno uplival nanj, da so morali ministri in odposlanci naroda posredovati, da se je odpravil iz dežele amerikanski klativitez. Kar se dostaje političnega mišljenja, je bil kralj Karol odličen protivnik pruske hegemonije. Leta 1866. podpiral je Avstrijo, a l. 1870. prisiljen je bil ustreči narodni volji in se pridružiti vojski proti Francozom, katere je visoko čislal. Tudi mej Francozi bil je kralj Karol zelo priljubljen, kajti dve tretjini leta bival je vedno v Nici.

Dopisi.

Iz Novega mesta 3. oktobra. [Izv. dop.]

Poročal sem Vam zadnjič, da je deželna vlada v preiskavanje in razodbo afere viteza Schwarzja z dijaki delegovala okrajnega glavarja v Krškem g. Weigleina, in sicer z odloki z dne 22. septembra t. l. št. 2457, in 27. septembra, št. 2533. To se je zgodilo v zmislu §. 57. občinskega reda za vojvodino Kranjsko. Po §. 28. in 56. istega obč. reda izvršuje krajno policijo vsakokratni občinski predstojnik. Našemu županu se pa ni po deželni vladi povedalo, da se mu odvzame izvrševanje policijske oblasti.

Obpravna se je pričela 28. septembra in se je končala 3. oktobra ob petih popoldne z obsodbo 4 dijakov na osemdnevni zapor in na solidarično povrnitev troškov. Obtoženci so bili obsojeni radi prestopka proti §. 11. in 12. a) cesarske naredke z dne 20. aprila 1854 št. 96 drž. zak.

Razsodba ima sledeče razloge:

„Das polizeiwidrige Verhalten der am 17. September 1891 Abends im Gasthause zur Sonne, wodurch dieselben die Ordnung und den Anstand verletzt, das Vergnügen und die Ruhe der Anwesenden gestört und Aergerniss gegeben haben; — ferner bei allen diesen demonstrativen Handlungen, wodurch dieselben ihre Abneigung nicht nur gegen die durch die drei Anwesenden in voller Uniform befindlichen Beamten repräsentirte Regierung im Allgemeinen sondern auch gegen deren einzelne Organe im Besondern deutlich zu erkennen gaben, endlich erwiesen bei allen vier Verurtheilten das ungünstige und beleidigende Benehmen gegen einen politischen Beamten bei Ausübung einer gesetzlichen Amtshandlung und das Verharren in einem den ämtlichen Charakter verletzenden Betragen, ungeachtet vorausgegangener, wiederholter, mit allem dienstlichen Ernste ertheilter Ermahnungen. — Der Beweis wurde erbracht, vorwiegend durch Zeugen, theils aber auch durch Geständniss.“ —

Proti tej razsodbi oglašili so obsojeni dijaki po dr. Slanci, odvetniku v Novem mestu, priziv na visoko deželno vlado ter ga tudi izvršili. Ker je ta slučaj važen za ves narod, objavljam ob kratkem celo obravnavo.

Prvi je bil zaslišan Novomeški okrajni glavar g. Friderik Schwarz. Le-tá izpovedal je sledeče: Dne 17. septembra šel sem v gostilno „k Solcu“ v sobo za gospode („Herrenzimmer“) in se ondu vsedel. Pri sosedni mizi sedelo je pet dijakov, ki so peli neko slovensko pesen, spogledovali se ter se menili o meni. Slišal sem besede „Brus“, „Narod“, na to so zapeli fantje pesen „Grom in peklo“, katere tekst se je končal z besedo „nemčurji.“ Meni ni nobena slovenska pesen popolnoma znana in zatorej ne vem, ali so peli celo pesen ali samo kitico. Jeden izmed dijakov ozrl se je mej tem ná-me in se mi po končanem petji priklonil. Na to sem dejal čisto mirno dijakom: Gospoda moja, mi smo v pošteni družbi, ta soba je odmenjena tako rekoč stalnim gostom in mi nimamo navade popevati, zlasti tako zgodaj ne. Na to mi je odvrnil jeden dijakov: „Prosim, zakaj pa ne, mi vendar ne popevamo, saj smo še-le pričeli.“ Potem

so zopet zapeli isto pesem. Na to sem opomnil dijakke, da bom prisiljen poklicati gostilničarja, da napravi red. Jeden dijakov mi odvrne: „Prosim, ako Vam drago“. Na to sem opozoril dijakke, da bom celo stvar naznanil gimnazijskemu ravnatelju. Sledile so porogljive opazke, kojih pa nisem razumel. Šel sem ven, poslal po redarja Pureber-ja in se vrnil z njim v prvo sobo, kjer je bilo onih pet razsajajočih dijakov, ki so mej tem iz druge v prvo sobo prišli. Zahteval sem, naj povedo svoja imena, kar se je po nekolikem obotavljanji tudi zgodilo.“

Okrajni glavar gosp. Schwarz misli naposled, da je bilo obnašanje dijakov demonstrativno, h čemur jih je najbrž zapeljala njih ekstremno narodna vzgoja, ščuvanje v listih, katere je že prej omenil in katere dijaki, kakor obče znano, prav pridno prebirajo ter ščuvanje znanih Novomeških hujšakcev ad hoc. G. vitez Schwarz pravi, da je bilo celo obnašanje teh petero dijakov naperjeno proti političnim uradnikom, ker so baje že poprej proti g. Deteli porogljive opazke delali.

Na to je bil zaslišan g. vladni praktikant baron Schönberger. Le-tá je izpovedal. „Bilo je šest dijakov v „sobi za gospode“, ki so se do glavarjevega prihoda zabavali, kakor navadno. On ni ničesar posebnega opazil in tudi ni slišal opazk o slovenski vzgoji, katere je baje g. Detela čul. Prišel je gosp. okrajni glavar ter odložil kapo in sabljo. Nastalo je šepetanje mej 6 dijaki: „Okrajni glavar, glavar okraja, ta je tisti iz „Brusa“. To je napravilo nanj utis, kakor da bi se dijaki hoteli iz tega naslova norčevati, poleg tega pa tudi utis, kakor bi hoteli kôga izmed njih, ki okrajnega glavarja še nipoznal, seznaniti z njegovo osebo. Popevalo se je, toda kaj, mu ni znano. Ker so dijaki brez vsacega pripravljanja, takoj vsi z močnim glasom peti pričeli ter tudi mej petjem večkrat pogledovali na g. okrajnega glavarja in se proti mizi obračali, je nanj napravilo utis, da je vse to dogovorjena demonstracija. Besedo nemčur je tudi slišal, toda ne ve, ali se je rabila v tekstu pesni, ali v pogovoru. Ko je bilo petje končano, je g. okrajni glavar ustal ter rekel dijakom: Gospoda moja, opozoriti Vas moram na to, da smo tukaj v posebni sobi, v družbi stalnih gostov, kjer ni navade, da bi se že tako zgodaj popevalo“. Jeden dijakov mu odvrne: „Prosim, mi vendar ne popevamo, saj smo še-le pričeli, zakaj bi vendar ne peli“. Na to pravi g. okrajni glavar, da bode poklical gostilničarja, da napravi red, in da se dijaki nahajajo v pošteni družbi. Priča g. baron Schönberger izjavi dalje, da je okrajni glavar g. vitez Schwarz popolnoma mirno govoril, da je to nanj napravilo utis, ko da bi okr. glavar hotel dijakom samo petje prepovedati. Ko mu je dotični dijak rekel, zakaj da ne bi peli, odgovoril mu je g. okrajni glavar: „Storite kar hočete, toda jaz bodem jutri gospodu gimnazijskemu ravnatelju naznanil, kako so me dijaki tu vsprejeli s pesnijo „grom in peklo“. Le nikari ne mislite, da nisem razumel Vaših besed.“ Na to odide g. okrajni glavar iz sobe. Gosp. baron Schönberger je slišal od dijakov še besede: „Pojdimo, plačajmo“. Gosp. Schönberger izpovedal je tudi, da je redar dijakke uprašal za imena in da so se dijaki, približno kakih 20, zelo nedostojno obnašali (ne pove pa, v čem je obstalo to nedostojno obnašanje). Slišal je v prvi sobi, mej tem, ko je g. okrajni glavar z redarjem mej dijaki stal, šepetanje, vendar ne more z gotovostjo povedati, ali so se dijaki s tem hoteli opozarjati k miru, ali pa demonstrovati.

Gosp. vladni koncipist Detela izpove: „Bilo je v drugi sobi 6 dijakov, ko sta prišla on in baron Schönberger. Čul je besede „slovenska vzgoja“, „Slov. Narod“, drugega do prihoda glavarjevega ni ničesar opazil. Ko je g. okrajni glavar ustopil, je zaslišal mej dijaki besede: okrajni glavar, glavar okraja, glava okraja. Nanj je napravilo utis, ko da bi se dijaki hoteli norčevati, slišal je tudi besedo „Brus“. Dijaki so zapeli pesen, — nje besed ni razumel, po melodiji soditi je bila najbrž pesen „Hej Slovani“. Po nekolikem prenehljaji je slišal besedo „nemčur“. Drugo je g. Detela izpovedal tako, kakor baron Schönberger.

Priča, kavarnar g. Schmidt, izjavi, da slovenskega jezika ne ume, da se za dijakke, ki so za njegovim hrbtom sedeli, ni brigal, da ni slišal opazk o „slovenski vzgoji“. Dalje, da je prišel le nekaj minut prej v sobo, kakor g. okrajni glavar in da ni slišal besed: „okrajni glavar“, „glavar

okraja", „ta je tisti iz „Brusa“, dasiravno so se mu prečitale izjave g. Detele in g. barona Schönbergerja, in dasiravno je dijakom najbližje sedel. Tudi ne more potrditi, da se je kateri dijakov okoli obrnil in po okrajnem glavarju oziral, tudi besede „nemčur“ ni slišal. Potrdi, da je okrajni glavar dijakom petje prepovedal, ter pravi, da je jeden dijakov okrajnega glavarja uprašal, zakaj da bi ne smeli peti, ter da so dijaki na to bolj tiho peli. Priča g. Schmidt izjavi tudi, da v prvi sobi toliko časa, dokler ni g. vitez Schwarz dijakom v imenu postave zapovedal, da povejo svoja imena, res čul šepetanje in smejanje, da pa je bilo potem takoj vse mirno in tiho. Druga priča, stavbeni adjunkt v Novem mestu, slišal je le, da je okrajni glavar rekel jednemu dijaku: „Ustanite, če z menoj govorite!“

Gostilničar, g. Emanuel Mechora, ne ve o vsem tem ničesar, ker je bil ves čas v svoji stanovanjski sobi. Priča Josip Mechora ne ve o vsem veliko povedati, vendar pravi, da je bilo v prvi sobi, ko je okrajni glavar uprašal dijake za njih imena, slišati šepetanje in smejanje, ter da je to nanj napravilo utis, ko da bi se dijaki rogali.

Gospica Amalija Mechora izjavi, da ni bilo čuti ni šepetanja, ni smejanja. Na to se še jednokrat zaslisi g. vitez Schwarz ter izjavi: „Jaz sem bil oblečen v službeni iniformi, ter sem stavil dijakom uprašanja „im dienstlichen Ernste!“

Priča g. Mršol izjavi, da ni ničesar slišal, kar se v drugi sobi godilo, tudi petja ni čul, zdelo se mu je cela stvar „fade“, ker je okrajni glavar dijakom žugal z zaporom.

Naznamim Vam to zaslišanje prič, da bodo vsi prijatelji mladine v naši deželi izprevideli, kaj so naši mladeniči v navedenem slučaju pregrešili, in kako so bili za to kaznovani.

Domače stvari.

— (Slovensko gledališče.) Prihodnjo nedeljo, dne 11. oktobra t. l., bode druga gledališka predstava. Predstavljalja se bode prvič veseloigra v jednem dejanju: „To je moja maksima“, katero je spisal Alfonz Pirec. Ta veseloigra je natisnena v „Ljubljanskem Zvonu“. S tem kaže „Dramatično društvo“ očitno težnjo, da mu je resno na tem ozirati se na domačo dramatično književnost ter spraviti dramatične proizvode na javne deske, ki pomenijo svet. Na tak način daje se zadostilo slovenskemu pisatelju, ki gotovo ne piše za to, da se njegovi proizvodi pozabijo; na drugo stran pa se nupodbujajo pisatelji. Poleg rečenega jednodajanca bode se igrala znana in obče priljubljena Ogrinčeva veseloigra: V Ljubljano jo dajmo.“

— (Odličen gost.) Nekaj dni že biva v Ljubljani naš rojak č. g. Ivan Vertin, škof v Marketu v Severni Ameriki, rodом iz Doblič v Črnomaljskem okraji.

— (Razstavljene slike.) Za zgradbo deželnega gledišča namenjene slike za plafond in za zastor razstavljene so v deželnem muzeju. Ustop je vsacemu dovoljen.

— (Delavsko izobraževalno društvo) naznabja, da bode v nedeljo 18. oktobra t. l. mesečni shod v gostilni pri „Zvezdi“ (Ferlinc) ob 2. uri popoldne. Dnevni red: I. Poročilo odsekov. II. Uplačevanje in vprejetje novih članov. III. Nadomestitev odbora. IV. Predavanje. V. Nasveti in interpelacije.

— (Zelje,) ki je jako važen pridelek za kmetovalce na Kranjskem, nič manj pa za Ljubljansko prebivalstvo, sosebno za naše Trnovčane in Krakovčane, kateri z njim tržijo na Ogersko, še bolj pa v Trst, v Aleksandrijo itd. obrodilo je letos jako pičlo, dasi je jako lepe kvalitete. Suša je mnogo sadik zelja zamorila, kar je ostalo, je jako izvrstno uspevalo, tako, da so zelzate glave jako velike in trde. Ljubljanski trgovci je plačujejo stotino po 3½ gld., za posebno lepo blago po 4 gld. V Krakovem in Trnovem delajo trgovci z zeljem noč in dan, da zribajo kisle zelje in ga kolikor mogoče hitro skisano spravijo na Ogersko, v Trst in preko morja. Kupčija bode letos gotovo prav dobra, zlasti z zeljem, nič manj pa tudi s sladko in kisló repo, katera je nekaka posebnost naše dežele, kajti „Kraiser Sauerkraut“ slovi celo na Dunaji.

— (Tatvine) Poslednji čas čuje se o raznih tatvinah po mestu. Neugodno vreme prignalo je menda v mesto razne dolgoprstneže iz varnega zavetja, ki so je imeli do zdaj na polji, kjer so tudi

lahko dobivali primerno hrano zastoj. Paziti je torej treba bolj nego doslej in ne puščati odprtih vrat v taci krajih, kjer se lahko priplazi kak uzmovič.

— (Družbe sv. Cirila in Metoda) ženska podružnica za Kamnik in okolico se je ustanovila 5. septembra 1891. l. Zbralo se je ta dan okoli 20 rodoljubnih dam v čitalničnih prostorih, ki so v navzočnosti g. župana Močnika, g. c. kr. okr. tajnika Drakslerja in gosp. notarskega kandidata Barleta izbrale si začasno načelnštvo. V odbor so voljene: gospa Ana Polec kot prvomestnica, gospa Julija Močnik, nje namestnica, gospodičina Marija Koželj, tajnica in gospodičina Kristina Janežič, blagajnica. — Ustanovljene so že ženske podružnice naše družbe v nekaterih slovenskih mestih, in zato tudi vrle Kamniške narodne dame neso pripustile, da bi vedno rodoljubni Kamnik zostal v tem za drugimi kraji. Slava jim torej! — Ta naša uprav 100 ta podružnica, ki šteje že nad 50 družbenic, naj pa prav uspešno procvita v prid našega versko-narodnega šolstva!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— (Iz Domžal) se nam piše: Veselica, katero je priredilo ognjegasno društvo v Domžalah preteklo nedeljo, obnesla se je navzlic neugodnemu vremenu zelo dobro, akopram je vreme uplivalo na število obiskovalcev. Mej prišleci videli smo mnogobrojno došle člane ognjegasnih društev. Počastili so našo veselico velecenjeni gg. načelniki ognjegasnih društev iz Šiške, Bizovika, Mengša in Doba. Pokazali so s tem svoje gorke simpatije, katere gojijo za naše društvo. S tem pa so tudi pokazali, kako treba društva podpirati. Bodi torej na tem mestu izražena zahvala vsem društvom in gg. načelnikom, ki so s svojo prisotnostjo tako lepo odličili našo veselico. Po 3. uri popoldne dospela je Domžalska godba na lice mesta, kjer je — in to rade volje priznamo — vrlo dobro in pridno vršila svoj vsopred. Osobito nas je veselilo slišati slovenske skladbe.

— (Lokalna železnica iz Poličan v Konjice,) ki bode imela ozek tir in veljala skupno 350.000 gld., začela se bode graditi prihodnjo spomlad.

— (Petarde v Trstu.) Poročali smo že o petardi, katera je bila položena v veži škofevske palače. Lahonom ni dovolj, da so dosegli odpravo slovenskih propovedi pri sv. Justu, odpravili bi jih radi tudi iz cerkve sv. Antona. Demonstracija s petardo naperjena je, kakor se sploh sodi, proti slovenskim propovedim v imenovani cerkvi. To je najžalostnejši dokaz, kaj se je doseglo s neprimerno in neumestno popustljivostjo. Pomoli vragu prst in prijel te bode za roko, to velja tudi v tem slučaju.

— (Iz Tržaške okolice:) S kakimi sredstvi hočejo Italijani prisiliti slovenske okoličane Tržaške, da upišejo svojo deco v nepotrebne italijanske razrede, kaže naslednji dogodek. Te dni je hotel upisati neki oče v Barkovljah svojo hčerko v slovenski oddelek tamošnje šole. Tu se mu je pa reklo, da v slovenskih razredih ni več prostora ter da naj upiše svojo hčerko v italijanski oddelek. — Rajši pa nego bi jo upisal v italijanski oddelek — peljal je dotični oče svojo hčerko zopet domov.

— (Pevsko društvo „Svoboda“ v Rocolu) v okolici Tržaške imelo je v nedeljo svojo prvo veselico. Novo osuovano pevsko društvo je nastopilo prvič s prav lepim uspehom in je vesel dokaz, da tudi v tem okraji okolice, kjer so razmere za slovensko stvar najneugodnejše, je še živa narodna čut v mnogih srcih in da z marljivim in vstrajnim delovanjem se bode dalo doseči mnogo. Zbor ima mej svojimi člani pevce, z jako čvrstimi in zvonkimi glasovi. Tržaškega Sokola tamburaški zbor sodeloval je prav izborno. Igra „Svoji k svojim“ zaključila je lepo veselico, za katero gre izreči posebno priznanje vsem, ki so se potrudili zanjo.

— (Slovenski klub na Dunaji) prične šesto leto v soboto, 10. t. m. v restavraciji „pri zlati krogli“ mezzanin, I. Am Hof. Čital bode odlomek iz obširne zbirke o vražah g. J. Navratil: „Kako se človek naredi nevidnega“. Pozivljemo s tem Dunajske Slovence k obilni udeležbi.

— („Amerikanskega Slovenca“) došla nam je 4. številka, ki je izšla v Chicagu dne 24. septembra. Poleg dveh člankov: „Živela Slovenija!“ in „Bog pomozi vrlemu podjetju“, ima mnogo zanimive tvarine in kratkočasnega berila, ki bode gotovo dobro ugajalo vsem naročnikom, katerih mu želimo prav obilo.

— (100.000 in 50.000 goldinarjev) sta glavna dobitka velike Praške loterije. Opozarjamo svoje čitatelje, da bode žrebanje že prihodnji teden.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Djakovo 7. oktobra. Škof Strossmayer vsprejel danes deputacijo Zagrebških meščanov, ki mu je izročila adresu. Zahvalil se ginjen in izjavil, da za narod svoj prinese vsako žrtev. O dohodu svojem v Zagreb se ni izrazil odločno.

Dunaj 7. oktobra. Finančni minister dr. Steinbach ne bode predložil budgeta že jutri, ker bode še prej posvetovanje klubovih načelnikov glede načina za skrajšanje budgetne debate. Dotični predlogi stavili se bodo potem od jednem pri prvem čitanji budgeta, ali pa takoj pri predložitvi.

Dunaj 7. oktobra. Kot zastopnik cesarja pojde nadvojvoda Friderik v Stuttgart k pogrebu kralja Karola in pa deputacija častnikov 6. polka huzarskega, čegar polkovnik imejatelj je bil pokojnik.

Kiel 7. oktobra. Minister za bogočastje razveljavil suspenzijo, katero je lani izrekel Kielski konsistorij proti pastoru Paulsenu v Kroppu. Ta odredba vzbudila veliko hrupa.

London 7. oktobra. Uzrok Parnellove smrti bilo hudo prehlajenje pretekli petek.

Dunaj 8. oktobra. „Wiener Zeitung“ prijavlja cesarjevo astnoročno pismo Kalnoky-u, Taaffe-u in Szapary-u, sklicujoče delegacije na dan 9. novembra na Dunaji.

Monakovo 8. oktobra. „Neueste Nachrichten“ poročajo: Obravnave za trgovinske pogodbe nadaljevale so se danes zjutraj v seji nemških in avstro-ogerskih odposlancev. Bila to prva seja odposlancev obeh držav. Skupne obravnave bodo bržkone končane še pred koncem tega meseca.

Razne vesti.

* (Črnogorci v Pragi.) Kakor poroča oficijozna „Montags-Revue“ iz Prage, ne bode Črnogorcev k razstavi v Prago Nabrani denar za vsprejem Črnogorcev porabil se bode za ustanovo za črnogorske mladeniče.

* (Holubova razstava na Dunaji) imela je deficita nad 100.000 goldinarjev. Dr. Holub namerava najprej prirediti razstavo v Budimpešti, potem gre pa v London.

* (Vinska letina na Ogerskem) kaže slabo. Ogerski vinski trgovci nakupujejo torej mnogo dalmatinskega vina, in sicer za dvojno večjo ceno nego lani. Navzlic temu protestuje ogerska „Trgovinska zveza“ pri ministru Barosu proti nameravanemu znižanju vinske carine.

* (Za stradajoče na Ruskem.) Kakor poročajo ruski listi, ne bode po odredbi carjevi to zimo nobenega dvornega plesa. Vse za to namenjene vsote porabile se bodo v podporo po slabi letini prizadetih pokrajin in v olajšanje bede stradajočega ljudstva.

* (Umor.) V Iglavi umoril je 21letni ključavničar H. deset let starejo prodajalko Emilijo M. Napadel jo je v prodajalnici ter jo zadavil in oropal, potem jo polil s petroljem in zažgal. Dim privabil ljudi in se je zasledil zločin. Morilca so zaprli.

* (Ranjeni ognjegasci.) Pri požaru tvornice Willbrand-Gregersonove v Budimpešti bilo je ranjenih sedem ognjegascv, nekateri težko. Po šesturnem trudopolnem delovanji posrečilo se je ogenj omejiti na goreče poslopje. Škode je pol milijona goldinarjev.

* (V ječi zblaznel.) Jeden izmed deležnikov znane Temešvarske loterijske pravde, bivši kolektant Szobovics, ki je nedavno nastopil svojo kazen v Szegedinski ječi, zblaznel je v zaporu.

* (Nesreča pri požaru.) V Lyonu nastal je požar, ki se je kmalu razširil do četrtega nadstropja. Da rešijo streho, nastavili so ognjegasci veliko lestev. Ko so jo premikali, prevrgla se je vsled nerodnega ravnanja in padla na sedem ognjegascv. Dva sta bila takoj mrtva, tretji umrl je na potu v bolnico. Ostali ognjegasci so lahko ranjeni.

* (Zgodnja zima v Ameriki.) Iz Novega Jorka poroča se telegrafično, da je v Montani in v Californiji zapadel visok sneg. Toplomer kaže dve stopinji mraza.

* (Zastrupljeno mašno vino.) V Cani v okraji Taragona na Španjskem zapazil je župnik pri maši, da je vino grenko, kar je tiho povedal cerkovniku. Kmalu potem se zgrudi na stopnicah oltarja. Prenesli so ga domu, a še isto dopoldne umrl je z vsklikom: „Zastrupljen sem!“ Preiskali so vino in našli, da je bilo res zastrupljeno. Obdolžili so mladega vikarja, ki je bil v sovraštvo z župnikom in ga zaprli — a dokazov dozdej še nimajo.

„LJUBLJANSKI ZVON“

za vse leto 4 gld. 60 kr.; za pol leta
2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Listnica uredništva:

Gosp. J. M. v Melku. Prejeli. Lepa hvala, porabimo jutri.
Gosp. tretjemu dopisniku iz Novega mesta. Pride na vrsto jutri.
Gosp. dopisniku iz Žužemberka. Prejeli in bomo porabili po izrečni želji.

Zahvala.

Dne 3. oktobra t. l. nastal je ob 1/12. uri požar pri posestniku po domače pri Petaču v Spodnjih Pirničah. Ker se je zanetil ogenj sredi vasi, bila je nevarnost zelo velika in nastala bi bila gotovo velika nesreča, da ni prihitelo St. Vidsko ognjegasno društvo takoj na lice mesta in omejilo požar. Stejemo si v prijetno dolžnost izreči slavnemu ognjegasnemu društvu v St. Vidu in g. namestniku Francu Štrukelj iz Gamelj najsrčnejšo zahvalo ter jim kličemo hvaležno: Bog plati!

V Spodnjih Pirničah, dne 8. oktobra 1891.

Hvaležni vaščanje.

Tužci:

7. oktobra.

Pri **Matičih**: Goldstein, Hirschbaumer, Hauberger, Mendl, Lehman, Glas, Clement, Reinhardt, Leskoschegg, Schiller z Dunaja. — Scailtif iz Doba. — Trebitsch, Perles iz Prage. — Göth iz Dunajskega Novega mesta. — Erras iz Trsta. — Schwirkert, Mayer iz Vipave.

Pri **Stonu**: Frank, Prossinagg, Pekarek z Dunaja. — Demberger, Mali, Urbanek iz Trziča. — Buchal, Planinšek iz Idrije. — Fragiaco, Tušek iz Pulja. — Roschberg iz Maribora. — Bauer iz Draždan. — Nakuš iz Planine. — Haas iz Kamnika. — Dekleva iz Belovara. — Habernek iz Brna. — Mrak iz Železnikov. — Hiltner iz Norimberka. — Bruchioti, Vettori iz Zagrada. — Laika iz Münzschlaga. — Lang iz Gradca. — Tomasi iz Trsta. — Lončarič iz Sela. — Stugulec iz Begunj. — Dekleva iz Slavine. — Vitez Schwarz iz Novega mesta.

Umrli so v Ljubljani:

6. oktobra: Lovrenc Glinšek, delavčev sin, 2 meseca, Karolinska zemlja št. 1, katar v črevih.

V deželni bolnici:

4. oktobra: Marija Nered, gostija, 40 let, oedema cerebri. — Jožef Aleš, gostac, 68 let, plućnica.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Večtrovi	Nebo	Mokrina v min.
7. okt.	7. zjutraj	738.5 mm.	7.0° C	brezv.	megla	
	2. popol.	737.2 mm.	18.4° C	sl. jzh.	d. jas.	0.00 mm.
	9. zvečer	737.5 mm.	12.6° C	sl. zah.	jasno	

Srednja temperatura 12.7°, za 6.1° pod normalom.

Dunajska borza

dne 8. oktobra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta gld.	91.10	91.20
Srebrna renta	90.90	91.—
Zlata renta	109.—	109.30
5% marena renta	102.20	102.20
Akcije narodne banke	1011.—	1015.—
Kreditne akcije	281.50	283.—
London	117.30	117.50
Srebro	—	—
Napol.	9.29 1/2	9.31
C. kr. cekini	5.57	5.57
Nemške marke	57.67	57.75

Slavoznanega, pristnega

malinovega hrena

letošnjega, najboljše vrste

5 ko 15 korenin gld. 3.50 5 ko 25 korenin gld. 2.50
5 ko 20 " 3.— 5 ko 30 " 2.—
5 ko 35 korenin gld. 1.75.

razpošilja uštevši zavoj franko po poštne povzetti
Josip John (848—1)

ekspozitna trgovina malinovega hrena
Kutnahora (Česko).

Od pluga do krone.

Obširen zgodovinski roman,

zajet iz kranjske povestnice.

(745—22)

Pri

Karolu Till-u

v Ljubljani, v Špitalskih ulicah št. 10.

Vse

(456—18)

šolske potrebščine

za pisanje, risanje in slikanje, za vse šole po naročilu gg. profesorjev.

Velika izbira

risalnih skladnikov, risal itd.

OBRTNO SPISJE.

Sestavil Anton Funtek,

c. kr. strokovni učitelj na obrtni šoli.

Cena vezanemu izvodu 80 kr., po pošti 85 kr. Knjiga potrebna je vsakemu obrtniku. — Dobiva se pri

(850-1) **J. GIONTINI-ju** v Ljubljani.

Cesarja Jožefa trg.

Samo do nedelje.

Odperto vsak dan od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer. (806-8)

F. Bayer-ja

PANOPTIKUM.

Plesavnica.

Podpisane se usojam se javiti cenjenemu p. n. občinstvu, da sem otvoril dne 1. oktobra t. l.

na Bregu št. 20, v barona Cofza hiši plesavnico.

Poučevalo se bode v posamnih oddelkih in po lahki in dobri, najmodernejši zahtevam ustrezajoči metodi.

Ob nedeljah in praznikih

ZABAVNI VEČERI

od 6. do 9. ure.

Nadej se mnogobrojnega obiska, priporoča se z odličnim spoštovanjem

Alfonso Cilenti

učitelj plesa.

(825—3) Oglasila se vsprejemajo vsak dan od 10.—12. ure dopoldne in od 3.—5. ure popoldne v imenovanem lokalu.

Ako imate

putiko, aknino, slabe živce, nevrološko, ischias, slabo cirkulacijo krvi, nervozno-slab želodec, kongestije v glavi, ako vas je zadel mrtuž, ako nemate spanja, ako imate bolečine v hrbtu, hrbtne sušice — zahtevajte ilustrirano brošuro o s častnimi diplomami in z zlato svetinjo v Kolonji, Welsu, Stuttgartu odlikovano in v Avstro-Ogerski c. in kr. izključno priv.

galvan.-elektro-magnetično uplivaajočo

frotirno pripravo.

Brošura razpravlja o uplivu, porabi in uspehih te priprave. — Priprava velja 12 gld. — Ilustrirano brošuro z natančnim popisom porabe pošilja se francozsko in zastoj iz tovarne izumitelja. (790—3)

TH. BIERMANN, elektrotehnik,

DUNAJ, I., Schulerstrasse 18.

Žrebanje že v četrtek!

Žrebanje že v četrtek!

Velika Praška razstavina loterija.

(707—22)

Glavna dobitka:

100.000

goldinarjev

50.000

V Ljubljani se dobivajo lozi pri **J. C. MAYER-JU.**

Lozi po 1 gld.

Lozi po 1 gld.